میراث فرهنگی

نمایشگاه ۶۰ سال همکاری ایران و ایتالیا در موزه ملی

نمایشگاه ۶۰ سال همکاری ایران و ایتالیا تا ۱۰ آذر در حوزه میراث فرهنگی و آثار تاریخی دایر شد. این نمایشگاه ۵۲ موضوع همکاری میراث فرهنگی را همراه با ۶۰ اثر مشترک کاوش‌های ایرانی - ایتالیایی در موزه ملی ایران به نمایش می‌گذارد.

جوزپه پرونه، سفیر ایتالیا در افتتاحیه این نمایشگاه گفت: امروز شصتمین سال باستان‌شناسی محققان ایرانی و ایتالیایی را جشن می‌گیریم و این همکاری در آینده نیز ادامه خواهد داشت.

وی یادآور شد: همکاری ما با ایران در حوزه باستان‌شناسی و حفظ و مرمت میراث باستانی در سال ۱۹۵۹ آغاز شد و از آن سال تاکنون این همکاری به صورت مستمر ادامه دارد. این همکاری ها به‌ویژه در استان های اصفهان و سیستان و بلوچستان بیشتر بوده و در این نمایشگاه می‌توانیم بخشی از اکتشافات مشترک را به صورت مستقیم ببینیم.

روح‌ا... شیرازی، رئیس پژوهشکده باستان‌شناسی هم با اشاره به آغاز همکاری‌های باستانی دو کشور از سیستان و بلوچستان گفت از دستاوردهای کاوش‌های مذکور، شهر سوخته و همین‌طور دهانه غلامان مربوط به دوره هخامنشیان و همچنین تُل‌آجری بوده است. در محوطه چلو نیز اطلاعات ذی‌قیمتی به دست آمده که تمدن خراسان بزرگ را نمایش می‌دهد. در ادامه محمد کارگر، رئیس موزه‌های کشور گفت: با همکاری ایتالیا طراحی موزه ایران باستان که دو سال طول کشیده بود، در حال اجراست و تلاش می‌شود همان پروژه با کمی تغییرات و هماهنگی بیشتر اجرایی شود و موزه ایران باستان مورد بازسازی قرار بگیرد. به گفته وی، در آن دوره ایتالیا در موزه ایران‌باستان هزینه کرده و امید است که این کمک و همکاری همچنان ادامه داشته باشد. / جام جم دیلی

امضای موافقت‌نامه‌ای به نفع زنان روستایی

با هدف آموزش و ترویج بوم‌گردی، صنایع‌دستی و گردشگری کشاورزی درحوزه زنان و خانواده، یک موافقت‌نامه چهارجانبه بین معاونت امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری، وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، وزارت جهاد کشاورزی و معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم کشور امضا شد.

فریبا رحمان‌پور، مشاور وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در امور بانوان و خانواده دراین باره گفت: این موافقت‌نامه با هدف ارتقای مهارت‌های شغلی زنان، آموزش و ترویج بوم‌گردی با تأکید بر توان‌افزایی جوامع محلی در سطح کشور با گروه هدف زنان روستایی، اعضای صندوق‌های اعتبارات خرد زنان روستایی و عشایری، زنان کارآفرین و تولیدکننده در بخش کشاورزی و صنایع‌دستی و همچنین ارائه تسهیلات ارزان‌قیمت برای افراد واجد شرایط که مطابق با مفاد این موافقت‌نامه، شناسایی، توان‌افزایی و ارزیابی می‌شوند، به اجرا درخواهد آمد. / میراث‌آریا

گزارشی درباره هنری قدیمی که ریشه در دوران صفویه دارد

غبار فراموشی روی نقاشی پشت شیشه

مینا مولایی

گروه ایران

روزگار دیگر بر وفق مرادشان نمی‌گردد؛ هنرشان مهجور مانده و آثار تولیدی‌شان، همان نقاشی‌های خیره‌کننده‌ای که ساعت‌ها وقت و عمر پایش گذاشته‌اند، در غبار فراموشی فرورفته، غباری که مدتی است چهره هنر نقاشی پشت شیشه را تیره و تار کرده و کار و بار هنرمندان این رشته را از رونق انداخته است؛ رشته‌ای که از دوران صفویه در کشورمان رواج پیدا کرد و بیشترین کاربردش تزئینات داخلی بناها بود. آنقدر که در گوشه و کنار بیشتر بناهایی که از آن روزگار به عنوان میراثی ارزشمند برای ما به جا مانده است می‌توان نمونه‌ای از هنر نقاشی پشت شیشه را دید؛ هنری که در گچبری‌ها و آیینه‌کاری‌ها مورد استفاده قرار می‌گرفت؛ مخصوصا در شهرهایی مثل قزوین، تبریز و اصفهان که سه پایتخت ایران در دوره صفویه را تشکیل می‌دادند. حالا اما این هنر رو به افول گذاشته حتی در شهری مثل قزوین که به‌عنوان یکی از خاستگاه‌های نقاشی پشت شیشه شناخته می‌شود. همین اتفاق باعث شده که اداره‌کل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری این استان تلاش‌هایش را برای احیای این رشته و کمك به هنرمندان صنایع‌دستی این عرصه آغاز کند.

هنر ممتاز خانه امینی‌ها

میثم حصاری، معاون صنایع‌دستی اداره‌کل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری قزوین در همین رابطه می‌گوید: نقاشی پشت شیشه از هنرهای دستی پررونق مربوط به دوران صفویه و همچنین زندیه و قاجاریه به شمار می‌رود که در تزئینات خانه‌های قدیمی از آن به وفور استفاده می‌شود که نمونه بارز آن را می‌توان در بنای تاریخی حسینیه امینی‌ها مشاهده کرد.

حصاری البته در توضیح بیشتر به ایرنا می‌گوید که خیلی‌ها هنر نقاشی پشت شیشه را با نقاشی روی شیشه که یك هنر خارجی است و از دیگر کشورها به ایران وارد شده، اشتباه می‌گیرند؛ در صورتی که این دو اگرچه به جهاتی مشابه است، اما تفاوت‌هایی نیز در تکنیك و شیوه ساخت دارند که آنها را از یکدیگر متمایز کرده است.

> ردپای نقاشی پشت‌شیشه در معماری ایرانی- اسلامی را هنوز می‌توان در برخی ابنیه‌های تاریخی در شهرهای مختلف ازجمله قزوین به‌ویژه در خانه امینی‌ها مشاهده کرد

با این حال معاون صنایع‌دستی اداره‌کل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری قزوین هم بر کم‌رونق شدن این هنر تاکید کرده و با بیان این‌که احیای آن در دستور کار اداره‌کل میراث فرهنگی است، می‌افزاید: در حال حاضر تعداد افرادی که در این رشته در قزوین مشغول به فعالیت هستند کمتر از ده نفر است که از این میان نیز حدود دو تا سه استادکار به شیوه سنتی فعالیت می‌کنند.

کوچ نقاشی از پشت شیشه

درست از وقتی که سبك معماری خانه‌ها تغییر کرد و دیگر خبری از نقاشی پشت شیشه در تزئینات خانه‌ها نبود، این هنر هم کم‌کم از رونق افتاد. همین جا بود که تعدادی از استادکاران جدید این رشته به فکر راه چاره و ارائه محصولات جایگزین افتادند. موضوعی که معاون صنایع‌دستی اداره میراث فرهنگی قزوین با اشاره به آن می‌گوید: این افراد نقاشی پشت شیشه را از آنجا که دیگر خانه‌ای با سبك و سیاق قدیمی ساخته نمی‌شود تا تزئینات داشته باشد، روی محصولاتی مانند سینی و لیوان و قاب آینه اجرا می‌کنند که می‌توانند در منازل مورد استفاده قرار بگیرد یا گردشگران آن را به عنوان سوغات خریداری می‌کنند.

این مقام مسؤول اما در ادامه به راهکارهای احیای این هنر قدیمی و اصیل هم اشاره می‌کند؛ راهکارهایی مثل برگزاری کارگاه‌های زنده نقاشی روی شیشه برای جذب علاقه‌مندانی برای ادامه این رشته هنری تا از این طریق بتوان این هنر را حفظ کرد.

پای درددل‌های یك هنرمند

چراغ عمر نقاشی پشت شیشه با این‌که رو به افول گذاشته، اما هنوز هستند هنرمندانی که با تلاش زیاد در جهت احیای آن فعالیت می‌کنند. حمیده اذان‌گو، هنرمند قزوینی و عضو انجمن نقاشان پشت شیشه ایران یکی از همین هنرمندان است که تایید می‌کند نفس‌های این هنر امروز به شماره افتاده. او با بیان این‌که رد پای نقاشی پشت شیشه را هنوز می‌توان در برخی ابنیه‌های تاریخی در شهرهای مختلف از جمله قزوین دید، به ایرنا می‌گوید: به دلیل تخریب خانه‌های تاریخی و از آنجا که این هنر روی شیشه و آسیب‌پذیر بوده اکنون آثار قدیمی کمی از این هنر به یادگار باقی مانده، از سویی در حال حاضر این هنر کاربرد چندانی ندارد، چراکه ساخت و ساز خانه‌ها با مصالح جدید و سبك مدرن است و در ساخت خانه‌ها از تزئینات قدیمی و نقاشی روی آینه و شیشه خبری نیست.

او با بیان این‌که به دلیل درآمد کم، وقت‌گیر بودن و ظرافت و دقت بسیار بالایی که این هنر دستی می‌طلبد، معمولا افراد کمی به سراغ آن می‌آیند هم می‌گوید: برای مثال از ۲۰ علاقه‌مند و متقاضی یادگیری این هنر پس از برگزاری کارگاه زنده، شش نفر در دوره آموزشی آن شرکت کردند که از این تعداد هم تنها دو نفر آن هم نه چندان جدی پیگیر این رشته هستند و بعید است که به کار ادامه دهند، چراکه این هنر به ذهن خلاق، ظرافت و دقت بسیار بالایی نیاز دارد، اما درآمد و خروجی مناسبی به دنبال ندارد.

مشکل بازاریابی و فروش

این هنرمند، فروش و بازاریابی را یکی دیگر از مشکلات اصلی هنرمندان رشته نقاشی پشت شیشه عنوان می‌کند.

اذان‌گو که یکی از محصولات هنری‌اش در قالب نقاشی پشت شیشه موفق به دریافت نشان ملی مرغوبیت هم شده و سبك نقاشی او گل و مرغ است، می‌افزاید: گاهی ایجاد و خلق یك اثر هنری در رشته نقاشی پشت شیشه مانند یك قاب آینه به بیش از یك ماه زمان نیاز دارد و هنرمندان این رشته باید صبر و دقت بالایی داشته باشند که از حوصله خیلی از هنرجویان خارج است.

او البته از کم‌توجهی مسؤولان هم نسبت به صنایع‌دستی و هنرمندان این عرصه گلایه و تصریح می‌کند: مدتی پیش پیشنهاد برگزاری نمایشگاه انفرادی نقاشی پشت شیشه در تهران به من داده شد، اما از آنجا که به تنهایی از پس هزینه‌های مربوط به آن از جمله مواد اولیه برنمی‌آمدم، آن را رد کردم.

به گفته این هنرمند، باید برای جلوگیری از انقراض هنرهای اصیل و قدیمی از جمله نقاشی پشت شیشه برنامه‌ای منسجم و مدون برای حفظ آنها وجود داشته باشد که متاسفانه چنین چیزی در کشور وجود ندارد.

پیشنهاد خود او البته برای احیای اصولی این هنر آن است که آن را به عنوان رشته‌ای دانشگاهی برای دانشجویان صنایع‌دستی و هنر تدوین کنند.

از گل و مرغ تا پرتره

از گذشته تا به امروز، موضوع بیشتر نقاشی‌های پشت شیشه آیین‌های مذهبی و شمایل و تصاویری از ائمه‌اطهار (ع) و همچنین گل و مرغ و پرتره افراد است که همچنان این سبك در بین هنرمندان این رشته ادامه دارد.

در گذشته روال به این صورت بوده که هنرمندان ابتدا طرحی را خلق و آن را روی سطح شیشه رسم سپس به رنگ‌آمیزی آنها اقدام می‌کردند. اما هنرمندان امروزی این رشته برای خلق آثار خود از رنگ روغن و شیشه‌های تخت بهره می‌گیرند و با توجه به این‌که دیگر از تزئینات داخلی منازل به سبك و سیاق دوره‌های تاریخی صفوی و قاجار در بناها خبری نیست، بیشتر به تولید محصولاتی چون قاب عکس و در آینه و سینی اشتغال دارند.

مرزها جابه‌جا شد!

مرز پناهگاه حیات‌وحش میانکاله از محدوده پناهگاه حیات‌وحش خارج شده است

فرزاد علیزاده

فعال محیط‌زیست

مدیرکل حفاظت محیط‌زیست گلستان اعلام کرده است به‌منظور حل مناقشه‌ای که بین سازمان محیط‌زیست و مجریان طرح طبیعت‌گردی آشوراده در خصوص احداث جاده دسترسی از بندرترکمن به پهنه آبی خلیج گرگان وجود داشت، مجوز احداث کانال آبی با عرض ۱۵ متر و عمق دو متر در این محل، صادر شد.

این در حالی است که در آخرین روزهای اسفندماه سال گذشته خبر رسید در سکوت کامل خبری پیمانکار طرح گردشگری آشوراده بدون مجوز محیط‌زیستی جاده را در ساحل خلیج گرگان به سمت جزیره آشوراده بی‌توجه به مرز پناهگاه حیات وحش میانکاله احداث و ساحل این خلیج را به دو نیم تقسیم کرده است.

این اقدام مخرب و غیر محیط‌زیستی در سکوت سازمان حفاظت محیط‌زیست با واکنش فعالان محیط‌زیست مواجه و توسط فعالان این عرصه، به طرح شکایت جدیدی برعلیه پیمانکار پروژه منجر شد.

بعد از اعتراض محیط‌زیستی‌ها اقدامات مسؤولان قضایی در گلستان و اداره‌کل محیط‌زیست استان مازندران هرچند دیر اما باعث توقف جاده‌کشی شد. البته دیگر پیمانکار کار خود را به اتمام رسانده و خلیج گرگان به دو نیم شده بود. اما اکنون خبر می‌رسد در اقدامی تعجب‌آور برای حل مشکلات طرح گردشگری در جزیره آشوراده و درواقع اقدامات تخریبی ضد محیط‌زیستی، مرزهای پناهگاه حیات وحش میانکاله جابه‌جا شده است. در حقیقت پیمانکار قرار نیست خود را با ملاحظات محیط‌زیستی منطبق کند، بلکه این سازمان محیط‌زیست است که الزامات محیط‌زیستی را بنا به سلیقه پیمانکار تغییر می‌دهد.

فراموش نکنید که تالاب بین‌المللی و پناهگاه حیات وحش میانکاله طبق مصوبه شماره ۱۲ مورخ ۱۳۴۸/۸/۱۲ شورای‌عالی سازمان شکاربانی و نظارت بر صید وقت به عنوان منطقه حفاظت‌شده اعلام شده است. متعاقب آن و به دلیل اهمیت اکولوژیك منطقه براساس مصوبه ۷۸ مورخ ۱۳۵۴/۵/۲۱ شورای‌عالی حفاظت محیط‌زیست مندرج در روزنامه رسمی شماره ۸۹۲۱ مورخ ۱۳۵۴/۵/۲۸ با وسعت ۶۶/۹۳۳ هکتار به عنوان پناهگاه حیات وحش میانکاله ارتقا یافته است.

پناهگاه حیات‌وحش میانکاله شامل شبه‌جزیره میانکاله، خلیج گرگان و جزیره آشوراده است؛ ضمن این‌که خلیج گرگان به دلیل تنوع کم‌نظیر اکوسیستم‌هایی که دربرگیرنده ۹ تیپ از ۴۲ تیپ تالاب شناخته شده جهان است و دارای معیارهای حائزاهمیت کنوانسیون تالاب‌های بین‌المللی در سال ۱۳۵۴، در زمره اولین دسته از تالاب‌هایی بوده که در فهرست کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده است.

مدیرکل اداره محیط‌زیست استان مازندران که مدیریت یکپارچه پناهگاه حیات‌وحش میانکاله که آشوراده هم جزئی از آن است برعهده اداره متبوعش است، پیشتر با ایجاد اسکله به دلیل عدم انجام مطالعات محیط‌زیستی مخالفت کرده بود.

اکنون کنعانی، مدیرکل اداره محیط‌زیست استان گلستان اظهار کرده، طی هفته گذشته با حضور کارشناسان سازمان محیط‌زیست کشور، مرز حیات‌وحش میانکاله مشخص و بخشی از اراضی ساحلی در محدوده بندرترکمن از محدوده پناهگاه حیات‌وحش میانکاله خارج شد و از این پس مدیریت محیط‌زیستی آن با گلستان است.

حال آقایان با کدام مجوز اقدام به کم کردن مرزهای این پناهگاه کرده‌اند؟ بسیار تعجب‌برانگیز است. حیرت‌آورتر اقدام به انتقال مدیریت بخشی از پناهگاه از مازندران به گلستان است، کاری که اساسا در اختیار هیات وزیران است نه کارشناسان سازمان. به این ترتیب اکنون به جای این‌که پیمانکار طرح، خسارتی را که با احداث جاده ساحلی و دو نیمه کردن اکوسیستم ساحل خلیج گرگان باعث شده جبران کند، نه‌تنها جاده ضدمحیط‌زیستی‌اش مجوز گرفته، بلکه مجوز ایجاد اسکله جدید و حفر کانالی با عمق دو متر و عرض ۱۵ متر و طولی نامشخص را اخذ کرده است. این درحالی است که از ابتدا نیز قرار نبود ماشین‌آلات سنگین به جزیره منتقل شود.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۵۲۷

جدول عادی

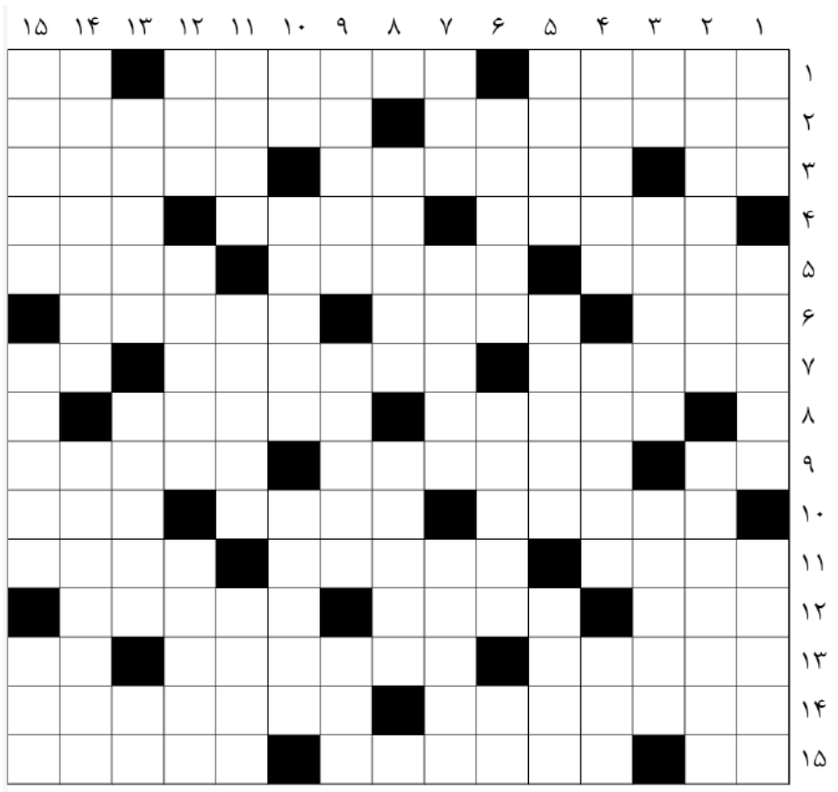

افقی: ۱) پرده سینما - دیو سپیدپای در بند - سخن بی‌پرده ۲) آموختن - زینت دادن ۳) نفی عرب - خداوندی - هفته‌نامه طنز مرحوم کیومرث صابری ۴) مجهز کردن - اشعه رنتگن - دانه‌کش بی‌آزار ۵) ظرف طبخ آبگوشت - پیش‌آمدگی جلوی ساختمان - عفونت دهان شیرخواران ۶) خودپسندی - شادمانی و نشاط - اهل کرواسی ۷) تحقیق - بیماری - کشیش ۸) آب هدررفته - نوعی کامیون ۹) دویدن - هنگام مصیبت گفته می‌شود - طول ۱۰) پشت سر هم - درختی با برگ‌های پنجه‌ای - نوشین ۱۱) ابریشم مصنوعی - پایان - قهرمان رمان بینوایان ۱۲) اتومبیل آلمانی - اجراکننده - کرایه‌دهنده چهارپایان ۱۳) آشکار - موزه - اشاره به دور ۱۴) دومین پادشاه کیانی و نوه کیقباد - همسایه هند ۱۵) H - پیامبر مدفون در شوش - علم شعبده‌بازی.

عمودی: ۱) طایفه - دختری که به سن ازدواج رسیده است - رمان مشهور دافنه دوموریه ۲) اتاقك حمل اجناس - نصف‌النهار مبدأ ۳) جای پا - خشکی که دورتادور آن آب باشد - موسیقی ۴) اطلاع - درجه فرمانده گروهان - عدل ۵) آبی تیره - متنفر - پناهگاه ۶) نام اصلی سلمان فارسی - نوعی آش - درخت زبان گنجشك ۷) خون‌بها - بیگانه - خوراکی از اسفناج ۸) بندری در اوکراین - زبانی از خانواده زبان‌های هندواروپایی ۹) شاخه‌ای از فیزیك - تیم فوتبال اسپانیایی - کوه ۱۰) جانشین او - آزمون ورودی دانشگاه - یارویس ۱۱) گلی زینتی - از شاگردان میرعماد خوشنویس - می‌خورند و لنگر می‌اندازند! ۱۲) عقاب سیاه - دستگاه تولید بخار - تنبلی ۱۳) مدفن امام هادی(ع) - اسب آزموده - مادر عرب ۱۴) انجام و اداره امور - مجموعه داستانی نوشته جلال آل‌احمد ۱۵) شهرستانی در سیستان و بلوچستان - آپارتمان کوچك با تجهیزات ساده - کاشتن بوته برنج.

جدول ویژه

افقی: ۱) تفسیر اوستا - آشفته و بی‌نظم - لنگه بار ۲) بیماری ویروسی ماکیان - از شهرهای مهم اسپانیا ۳) کچل - مسلسل سنگین - بسپار ۴) دنباله - هواپیمای جنگنده شکاری تولید ایران - ماری عظیم‌الجثه ۵) پهلو - غنیمت شمرده - تکیه‌گاه ۶) عنوانی مخصوص امیران - بسیار - مشرف به موت ۷) نگهبان - متذکر - خدای درویش ۸) دستمال - نابود کردن ۹) همه را شامل می‌شود - نوعی نان برشته و نازك - از تیم‌های فوتبال باشگاهی هلند ۱۰) مادر خشایارشا - طراحی مقدماتی - لوکس ۱۱) برجسته و ممتاز - از مرکبات - امانتداران ۱۲) آهارزده - از اصول دین - راه و روش ۱۳) بهره‌مند - اثر جاودانه علامه امینی - تنها ۱۴) موقعیت دلخواه برای انجام کاری - زمان بین دو انقباض قلب ۱۵) رشته باریك - آلیاژ - گر... تو باشی صد کاروان توان زد.

عمودی: ۱) خوشه خرما - گناه بزرگ - مادر ۲) فرآورده‌ای از سیمان و پنبه نسوز - کاشف میکروب سل ۳) باغ وحش خارجی - پایتخت سنگال - آسیب جسمی یا روحی ۴) نوعی نوشیدنی میوه‌ای - ساز عاشیق‌های آذربایجان - اثری از آندره ژید فرانسوی ۵) همیشه - واحد اندازه‌گیری رسانایی الکتریکی - بهشت ۶) نوعی لباس بچه - بیگانگان - شبکه گسترده جهانی ۷) محروم کردن کسی از چیزی - فتنه - ارفاق ۸) پیروی - اتحادیه چند شرکت اقتصادی برای کنترل بازار به نفع خود ۹) چهارمین منزل قمر - دارا بودن - تومور ۱۰) مدفن شیخ صدوق - ملازم - واقعی ۱۱) چاشنی غذایی - آلیاژی از آهن - مهیا ۱۲) صندلی تشریفاتی - اندازه‌گیری با متر - رنگین کمان ۱۳) نویسنده نمایش خانه عروسك - ترشیز امروزی - انتها ۱۴) مخترع چرخ خیاطی - انتقامجو ۱۵) دعاهای زیر لب - داستانی نوشته ماکسیم گورکی - شهری در آلمان.

حل جدول عادی شماره ۵۵۲۶

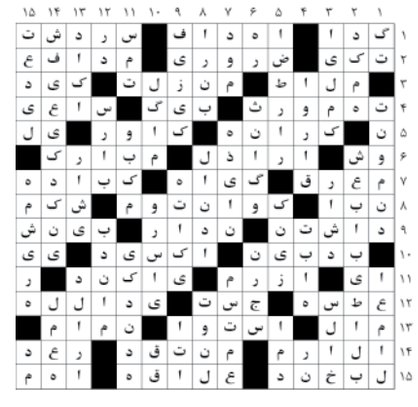
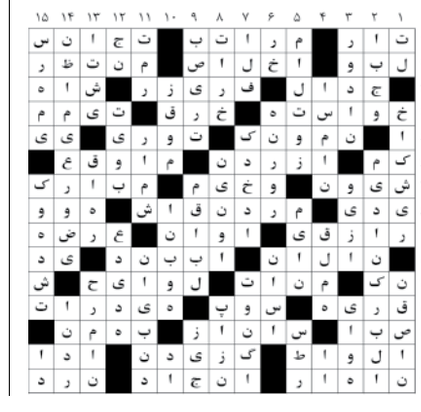
حل جدول ویژه شماره ۵۵۲۶